

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLONYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEN.

Előfizetési árak
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . . . 5 » — »
 Negyedévre . . . . . 2 » 50 »
 Egy órára . . . . . 1 » — »
 Egyos szám 4 kr.

Alap szerkesztési díj minden köz-
 szolgálati és szerkesztési (Nagy-uj-
 utca 1702. sz.) díjában.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésében,
 és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-
 utca 1702. sz. alatt.)

Hirdetési díj:
 Négy hamisított sorozat 5 kr. Nagyból
 terjedelmű a többszöri hirdetések alk-
 szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-
 díj minden külön bejelölés nélkül 50 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
 újdonság sora 50 kr.

Nyitási költségek minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések felvételnek a szerkesztésig
 ben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-
 utca 1702. sz. a.)

Kéziratok nem adóznak vissza.

Fölhívás előfizetésre!

A »Debreczen« XXIV. évfolyamának harmadik negyedéze, mely július hó elsején kezdődött, előfizetést nyitunk bizalommal kérjük föl t. előfizetőinket előfizetéseik megújítására, valamint föl-kérjük azokat, kik előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, hátralékaikat kiegyenlítésére, mert mi is csak úgy felelhetünk meg nem csekély kötelezettségeinknek, ha az előfizetési díjak pontosan befolyának.

A »Debreczen« előfizetési ára:

Egész évre 10 frt. —
Fél évre 5 frt. —
Negyed évre 2 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt. —

Vidéki t. előfizetőinket — a tévedések elkerülése végett — arra kérjük, hogy az előfizetési díjakat egyszerűen e cím alatt sziveskedjenek beküldeni: »A Debreczen« kiadó-hivatalának, Debreczen. (Nagyuj-utca, 1702. sz.)

A. DEBRECZEN
 szerkesztősége és kiadó-hivatala.

Nazarénusok Debreczenben.

Debreczen, július 5.

Mióta a nazarénizmus az alföldön felütötte sátorát, az egész társadalomban egyrésztől megütközés, másrésztől kíváncsiság tárgyát képezi. — E kíváncsiság oka természetesen az, hogy a folyton szaporodó szektát többnyire csak nevé-ről ismerjük, de benső mivoltát, a társadalomban való állásfoglalását csak sejtjük. Fájdalom, Debreczenben, az alföld szívében is találhatók már nazarénusok. Ezekről, azok után, miket fölök láttam, hallottam, szabad legyen itt e helyen egy pár megjegyzést elmondanom.

A debreczeni nazarénusok, vagy szerintök baptisták, még nagyon csekély számmal vannak. Megkeresztelve, mint értesültem, csak három tag van; a többiek, az ugynevezett »barátok«, csak akkor fognak megkereszteltetni, ha megerősödnek a hitben. Egyszerű, szegény s talán nagyon is szegény emberek ezek. Mindeniknek leri az arczáról az élet keserve, az ember önkéntelen szánalmat érez látókra.

Isteniszteleti összejövetelüket, amint általában tudva van, Tóth S. talyigás 10. sz. csapó-kerti házában tartják: Vasárnap 3-szor, (reggel 7—8, 9—10 s este 9—11.) meg szerdán és szombaton este 9—11 óráig. Az ember megütközéssel tapasztalja, hogy ez istenisztelei bámulására csaknem az egész kertség lakossága eljő; vajjon mi lesz még ebből az egyszerű érdeklődésből? A szoba, hol a nazarénusok isteniszteleit tartják, közepén egy letakart asztallal, löczákkal, padokkal van berendezve. Az asztalon egy legnagyobb kiadása biblia s egy zsolttár. Az isteniszteleit, melyet végeznek, illetőleg végeztek akkor, mikor én meglátogattam őket (a múlt szombaton) a következő lefolyású volt:

Egy énekvezér térdre ereszkedve az asztal mellett, mely körül a hívők és félhívők helyet foglaltak, egy megnyitó imádságot mondott el könyv nélkül, mire a hívők térdre borultak s mindannyian homlokukra tevének összekulcsolt kezeiket, csendesen követték a hangosan imádkozót. — Imádkozás után éneklés következett. Elénekeltek ugyanis a 173. dics. 4. első versszakát. (Közben megjegyzendő, hogy mivel csak egy biblia van az összes hallgatóság rendelkezése alatt s az is az előnékesnél, tehát az diktálja az éneket sorról-sorra.)

Jelen alkalommal H. Bösörményből jött egy meglehetősen elhízott, agyag-fejes alak, mint a testvérfelkezethez küldött próféta: predikálni. Az említett férfi újra imádkozva, felolvasta a 95-ik zsolttárt. Ezt követte a 65. zsolttár 4. első versszakának elnéklése, mire a »próféta« felnyitotta ismét a bibliát, felolvasta János evangélioma 3-ik részének 1—8 versig terjedő szakaszát: Jézus beszélgetését Nikodémussal.

Beszéde, melyet e szakaszról tartott, megfelelő várakozásunknak. Tudtuk azt előre, hogy mindent össze fog beszélni a jámbor s nem is csalódtunk. Beszédének (mely 1 teljes órát vett igénybe) halvány alapgondata az lett volna, hogy a feltétel a hívő keresztényre nézve, ki titkon vagy nyilván felkeresi az ur Krisztust, ma is az, mit intésül az Ur Nikodémusnak mondott volt.

Hogy mennyire zürzavaros még a »próféta« előtt a világ, mutatja azon körülmény, hogy többször több Istenekről beszélt s hogy például Krisztusról azt állította, hogy Isten őt az angyalok közül hívta el a világ megváltására, stb.

A beszédet követte záró ének gyánant a 174. dics. elnéklése. Látnivaló, hogy a nazarénus isteniszteleit a mily egyszerű, ép ugy alkalmat szolgáltat a szent ostoabaság ápolására.

Isteniszteleit végezte után a próféta felhívott bennünket, hogy ha jónak látjuk, tegyük meg a hallottakra észrevételeinket. Egy theologus társunk felett nekik. Figyelmeztette a prófétát a fentebb is említett alapos tévedéseire s egyuttal végül buzdított beszédet intézett hozzájuk.

Már én, bár tisztelem is theol. társam egyéni felfogását, helyesnek eljárását egyáltalában nem találok. Ugyanis egy oly nagyszámú érdeklődő ref. hallgatóság figyelembe vétele nélkül, kik, az ember alig hinné, a legközelebbi behatások iránt legfogékonyabbak, egy pár beteges, képzeltős, rajorgó emberrel parolázgatni én nem tudnék. Mert ha egy ilyen hallgatóság szemelátára, fülehallattára buzdítják ezen rajongókat, hogy kövessék buzgón, a mit elkezdettek s ez által hallgatóságosan elismerjük, hogy irányuk nem rajongás, nem kigunyolása, megszenteltelensége a legszentebbnek: ki biztosít bennünket a felől, hogy holnap már ama nagy hallgató, érdeklődő tömegnek felelőse ugyanigy nem gondolkodik?! Ki biztosít bennünket afelől, hogy, ha a jelenlevő közönség egy ref. theologus szájából ilyen nyilatkozatot hall, nem szivesen csatlakozik e vak rajongó gyülekezethez?! Egy pár véletlenül elejtett nyilatkozattal — fakadjanak bár azok a tulvitt keresztényi és felebaráti szeretetből, vagy humanitásból is — soha sem szabad az embernek különben is egyéni, tehát csak magára vonatkozó érzelmeit a nagy többség megütközésére elárulni.

Még egy pár szót.

Nagyon meglepett egy nazarénus asszony nyilatkozata. Ez azt állította, hogy ő csak azóta tud buzgón, szíve mélyéből imádkozni, mióta »hívővé« lett. Én igazat adok ennek az asszonynak, annak a hozzágondolásával, hogy neki sem ideje, sem alkalma másutt imádkozni nincs s nem is volt.

Ez így van, mert nekik, kik a várostól jó messze laknak, idejük nincs, hogy ide lelki szükségleteik kielégítésére bejöjjenek.

Ha már ez elvitázhatatlan igazság, akkor önként értendő, hogy a szegény istenadta lelke oda simul, ahol al-

kalma van imádkozni. — Ugyanis télen hó, fagy, hidegség miatt nem kelhet vándorutra a mi templomainkba. Mikor a tél elmúlik, tavasztól késő őszig dolga után lát, keresi kenyerét, mert szegény s nagy a családja.

De mégis van egy pár óra, különösen este, mikor a napi verejtékcseppeket fáradtan törli homlokáról s áhitozik a pihenés után. Kiül a háza elébe s néhány perc múlva megzendül az az ismerős énekhang, mely áhítatosra hív, melyhez különben az ő élete is kapcsolva van.

A nazarénusok éneke megrázza s elébb kíváncsivá teszi a megfigyelésre, később betér a ház küszöbén s végre nazarénussá lesz.

Nem is tudok rajta csodálkozni, hiszen roppant el vannak ezek a szegény emberek hagyatva városból, egyháztól, azt se tudjuk jóformán, hogy kik, mik s tudomást talán csak azon esetben meríthetünk felőlük, ha — nagy ritkán — egy-egy predikációs halott kerül, vagy esetleg az adóvégrehajtó jelentéseiből, ki saját megbízatásához hiven kizáródkol közéjük, felírni a be nem fizetett adó biztosítékul egy pár párnát, vagy más efféle ingóságot. A mily siralmas helyzetben vannak a szülők, ép olyanban a gyermekek. Telen-nyáron bejárnak az iskolába, mert itt arról még senki nem gondoskodott. De kérdem, nem lehetne-e ide a kertségek közös kincsévé tenni egy imaházat és egy iskolát?! Nem volna-e égető szükség arra, hogy a lelkesi felügyelet örködje ezen minden tekintetben figyelmen kívül hagyott hívek épségén, lelki boldogságán?!

Én azt hiszem, hogy a nazarénizmust azzal nem lehet megsemmisíteni, ha hatóságilag szétrobantjuk, elfogdoszuk, bebörtönözzük őket, de igenis azáltal, ha először megszilárdítjuk a saját egyházunk tagjait s beláttatjuk a nazarénusokkal, hogy szükségünk rájuk nincsen!

Diószegi Mihály,

hitványhallgató.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése jul. 4-én. —

A képviselőház tegnap megkezdte az italmérisi javaslat részletes tárgyalását, melynek során eljutott a 11-ik szakaszig. Több szakasz-nál élénk és beható vita keletkezett, a melyben hosszabb rövidebb felszólalásokkal résztvettek Horánszky Nándor, Kulman János, Gaál Jenő Deésy Zoltán, Linder György, Kun Miklós, Szederkényi Nándor, Holló Lajos, Görgey Béla és ismételtén Wekerle és Hegedűs Sándor előadó. Érdekes momentuma a vitának, hogy a ház két ellenzéki proposíciót fogadott el egytán-gulag a pénzügyminiszter hozzájárulása után. Az egyik Deésy Zoltáné az, hogy a köz-ségek jutalékára a söritaladó bérbeadásánál. A másik a Linder Györgyé és egészen új szakaszt képez, a mely 9-iknek iktatott a törvénybe.

A főrendiház tegnap kezdte meg a költségvetés tárgyalását, a melyben, mint előrelátható volt, az elkeresztelési kérdés dominált.

Vasárnap Kolos hercegprímás ismer-tette álláspontját ebben a kérdésben azokkal, amikkel már eleve jelezte az ő álláspontja. Utána Csáky Albin gr. miniszter a kormány álláspontját körvonalozta, főbb vonásaiban azokkal, amiket annak idején már a képviselőházban kijelentett.

Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök beszéde elején azt fejtette, hogy a gyermekek vallásos nevelésére nézve első a szülő és csak másodsorban jön az állam, mely csak kiegészítő szerepet visz e tekintetben. Ezután azt fejtette, hogy a vegyes házasságok a val-lástalanságot terjesztik, a közönyösséget nevelik. Ha pedig az állam arra vállalkozik, hogy imperatíve megszabja a polgárok vallását, úgy behatol a család szentélyébe, a szabadság utol-só menedékebe. De akik ezt az állami omni-potenciát pártolják, azok vonják le abból a

végso konzekvenciáit, is t. i. hogy az istenben való hit is az államtól van. (Oh! Oh! Oh! Szerk.) Ezután elmondja, hogy a vegyes házasságok kérdésében a kat. egyház álláspontja teljesen egyezik az 1881. porosz lutheránus állásponttal. Hivatkozik arra, hogy a kihágási törvényjavaslat tárgyalásakor már utalt azokra a bonyodalmakra, melyek a vallási kérdések körül fölmerülnek. A polgári anyakönyvezés mit sem fog segíteni a bajokon, sőt nagyobb bonyodalmakat okoz. Ha a kormány az a célja, hogy az állami anyakönyvek révén, csak statisztikai adatokat szerezzen, arra nézve, hogy a törvény szerint mely vallást kell követnie a gyermeknek, úgy erről a kat. anyakönyvekből egy pillanatnyi betekintésre is már meggyőződhetik, mert ezekben be van vezetve a szülők vallása, de a gyermekek már csak katolikusként vannak jelezve. Végül kijelenti, hogy csatlakozik a primás előterjesztéséhez.

Ezután Esterházy Miklós Möricz, a budapesti kat. kör elnöke, szólt fel, természetesen a primás előterjesztését pártolva, mert már előre is folyton, Zichy Nándor gróf-fal egyetemben, hangoztatta: »Követjük a püspöki kart.«

Ezután Széchenyi Antal gróf szólt fel, kifejtve, hogy ő határozott ellensége az állami omnipotenciának. Ezután magyarázta, hogy a házi vallásos nevelés nem különbözhetik az iskolai neveléstől. Végül hozzájárult a primás előterjesztéséhez.

Következett Szontagh Pál, ki azzal a kijelentéssel kezdte beszédét, hogy minden hatalmat a katolikus egyháznak akarnának megszerelni. Ezzel a kijelentéssel nagy vihart idézett elő, és még az elnök is kényszerült csepenyűjét használni. Rögön felhangzottak az »Eláll!« »Eláll!« közbekiáltások. A főpapok kezeikkel intettek, de ő azért sem állott el a szótól, hanem kifejtette, hogy az államnak joga van meghatározni a gyermekek vallását. Azért kívánja, hogy az 1868-ik törvény fenntartassék.

Most felszólt Szapáry István gróf és arra kérte a minisztert, hogy ne törjön be a családi szentélybe és Zichy Antal egyetemben, ki ezután felszólt, pártolja a primás indítványát. Ugyanezt pártolta Sztray Antal gróf is, de mégis kijelentette, hogy a költ-ségvetést a kormány iránti bizalmatlanságból nem szavazza meg. Ezután felszólt Ifj. Széchenyi Imre gróf, kinek rövid beszéde után az elnök az ülést fél 3 órakor berekesztette és a vita folytatását a mai gyűlésre kitűzte.

II. Rákóczi Ferencz hamvai.

Irla s a Magyar Történelmi Társulat 1892. május 15-én tartott negyedszázados emlékünnepe felolvasta Thaly Kálmán, alelnök.

Az 1873-ik év folytatában Lajtost, hogy II. Rákóczi Ferencz és Kossuth Lajos szülő-földe Zemplén vármegye, a maga tavaszi közgyűlésén egyhangulag, nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy előnevezett dicső fia, a halhatatlan emlékü fejedelem s bujdosó társai hamvai-nak hazahozatala érdekében az országgyűlés-hez föliratot intéz, s ennek pártolására egyszers-mind a hazai összes törvényhatóságokat kör-iratilag felszólítja. A Rákóczi név iránt a magyar szívekben élő kegyelet csakhamar ország-szerte nyilatkozott; a vármegyék és szab. kir. városok egymásután csatlakoztak Zemplén hazafias indítványához és irtanak fel pártolólag az országgyűléshez.

Mivel azonban ugy a zempléni, valamint a többi feliratokban a részletek nem voltak szabatosan kifejtve: fölülírott, mint a Rákóczi-kor történetbúvára, megkísérelt e hiányt pótolni egy értekezésben, melyet a Magyar Történelmi Társulatnak azon év april 3-iki ülésén tartott, és a mely — nagyobb elterjedés okáért — másnap a Pesti Napló, Hon és más akkori napilapokban egész terjedelmében közöltetett. Ebben azon eszmét vetettük föl, hogy Rákóczi földi maradványai, a dicsőemlékü szabadsághős születésnapjának kétszázados évfordulójára: 1876-dik évi márczius 27-ikére szállítassanak haza, gr. Bercesenyi Miklós és többi hivarsai-nak hamvaival együtt; e napon rendeztessék tiszteletükre országos emlékünnepe, továbbá az 1715-ik évi 49-ik törvényeziknek a most meg-nevezettek és számkivetett társaikra vonat-kozó része decretáltassék helytelennek, érvény-telennek, s ellenkezőleg Rákóczi, Berce-

követők honfiai érdemei iktattassanak törvénybe a hálás haza által, stb.)

Nem csekély elégtételt szolgál vala alól-irotnak, hogy a főntebb főpontokban formulázott indítványát, annak már közzététele után, az országgyűléshez felirt törvényhatóságok közül többen a magukévé tették, és Zemplén köriratát ezen értelemben kiegészítve pártolták; mint pl. Veszprém és Közép-Szolnok vármegyék, stb. De még nagyobb elégtételben részesült indítványom akkor, midőn — hosszú évek mulva már — a XIX-ik század II. Rákóczi Ferencze: Kossuth Lajos, az öt 80-ik születésnapjára diszpolgári diplomákkal megtszített harmincnál több megyer város közönségének, e kitüntetésért gyönyörű köszönő-levélben válaszolva, ennek szövegében egyebek közt szóról-szóra ekként nyilatkozott:

... Sem nem illenek, sem nem szabad, sem nem tehet föltennem, hogy az 1879-iki L-ik (az u. n. kihonosítási) törvény személyes vonatkozással hozott, mint a minő jellegű volt az 1715. XLIX-ik törvény, mely Rákóczi Ferenczet, Bercsényit és követőiket a haza nyilvános ellenségeinek s az igaz szabadság felforgatóinak káromolva, proscibálta. Ésez a magyar név becsületét inzultáló káromlás még ma is ott piszkolja törvénykönyvünket eltörletlenül.²⁾

A Rákóczi és társai hamvainak hazaszállítását sürgető feliratokat a képviselőház egyhangu határozattal a miniszterelnökséghez tette át, oly utasítással, hogy ez a kívánt értelemben intézkedjen. Közbejött az országgyűlés nyári és őszi szünete. Ennek ietelével azonban ismét érkezének be hasonló fölterjesztések, többek között Vas-vármegyé s Székes-Fehérvár városáé, melyekkel az ezen ügyben felirt törvényhatóságok száma 48-ra szakorodott. E két utóbbi fölterjesztés tárgyalása alkalmával — a képviselőház decz. 1-ji ülésén — fölülírtól e végből megkerestetve, felszólalt néhai Simonyi Ernő, s emlékeztetvén a kormányt a ház határozatára, lelkes hangon sürgette meg ennek foganatosítását, különösen a diplomai ut igénybevételét. Mire Szlávy József akkori miniszterelnök ur kinyilatkozta, hogy ő, igenis foglalkozik Rákóczi hamvai hazaszállításának ügyével, nem szándéka azt elodázni, és annak idején megteendit jelentését a haznak.³⁾ Ennél fogva a Simonyi által kiküldetett kívánt szakbizottságot fölsőlegesnek tartotta.

Még 1874-ben is négy törvényhatóság intézett fölterjesztést e hazafias ügyben a törvényhozó-testülethez; ugy, hogy Rákóczi és bujdosó hivei hamvainak hazahozatalát összesen 52 vármegye és szab. kir. város kívánta felírattal. Impozáns bizonyítéka ez a Rákóczi név ma is élő varázsának és impozáns nyil-

¹⁾ L. Századok, 1873-iki évf. 288—289. l.
²⁾ L. Egyetértés, 1889-iki évi jul. 3-iki sz. és ekkori összes hírlapjainkban.
³⁾ L. Századok, 1873-iki évf. 731—732. l.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az álarcz.

— Elbeszélés. —

Írta: DYHERRN GEORGE BR.
Fordította: **Bíró Irén.**

(Folytatás.)

Egy negyedével később Lia menaszszonyi ruhában állott a kis szalonban, hol a bucsuzó grófhoz e szavakat intézte: én elfeledtem őnt!

Jól emlékezett erre. O, sokszor, nagyon sokszor gondolt rá, keserűséggel és haraggal. A gróf nem volt elfeledve, s Lia sokszor gondolt arra, hogy vele még találkozhatik és gyötörő vágyakozással nézett elébe annak, hogy e férfival, — kit szeretett, — szemtől szemben álljon.

Az eljegyzés után a gróf pár sorban gratulált. Lia eltette ezt, épp úgy mint az arczképeit, mert — mint gondolta — ha ez emléket megemmisítené, úgy tűnnék fel, mintha a gróf személye nem volna előtte jelen-tékelen.

A bársony álarczot is — melyet haragja első fellobbanásában a tűzbe dobott — szeretete volna ismét a képre függesztve látni. — Nem szeretete a saját arczképét látni, mert idegenszerűnek találta. Máskép, oh, egészen máskép nézett ki az ő arca a tükörben; szinte fáztott, ha azt megpillantotta. — Szeretete volna e zöldes szemű, halvány arcztól megkérdezni, hogy van-e lelke és nem csak egy élő szobor-e?

Az esküvő előtti estén, midőn az ünnep-⁴⁾ miatt elfáradva szobájába tért, erőt ⁵⁾ a jövőtől való félelem és borzadás. — verőfény felolvassza a jeget,

vett rá,
Mint a tavasz.

vánuló kegyelése a nemzetnek, a késő utókor-nak, a szabadságvédő dicső ősök hervadhatlan érdemei iránt.

Mind az által bizonyos bécsi körök ebben a tisztán a történelmi kegyelet jellegével bíró tényben is politikai tüntetést vélték fölfedezhetni, és azon voltak, hogy a hazafias mozgalmat elaltassák, a mi lassanként, s némimemű felkapott és a komoly látszat színében odaállított ürügy alatt sikerült is nekik. Távól van tőlem, hogy itt Szlávy volt kormányelnök urnak netaláni lanyhaságára, vagy érdeklődés hiányára akarnék czélozni; ellenkezőleg, határozott tudomásom van róla, hogy ő, rövid tartamu miniszterelnöksége alatt is őszintén oda igyekezett, hogy a képviselőház határozatának eleget tehesse, s a diplomai ut igénybevételével, még az 1873-ik év lejártá előtt hivatalosan megkereste a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetséget, a szükséges előnyomozások megtételére és tájékoztatóra, mint ezt mi a Századokban még akkoriban jeleztük.⁶⁾ Ámbár mindent, a mit megadtunk, a kívántatott titoktartás miatt ki nem írhattunk. Most azonban az úgy immár a történelem lévén, indiscretió nélkül, sőt Szlávy ur igazolására kijelenthetjük, hogy ő Excja, a mint a konstantinápolyi akkori nagykövet gr. Ludolf válaszirátát megkapta, annak tartalmán maga is megütöközt, s főtükára Reviczky Sándor miniszteri tanácsos által egyenesen hozzám, fölülírtot hoz küldte a nagykövet választat eredetiben, oly felhívással: olvassam át, mit szölok tartalmához? És közöljem vele ezen a bizalmas uton véleményemet a további teendők iránt.

Ludolf gróf válasza udvarias szavakban azt tartalmazta, hogy ő a miniszterelnök ur megkeresésére készséggel megindítja a nyomozásokat Rákóczi hamvaira vonatkozólag, — azonban e nyomozások (nagyon fölületes, vagy talán olyan nem akarom-féle nyomozások lehetnek!) arra az eredményre vezetnek vala, hogy a keresett hamvak nem léteznek többé, legalább Törökországban nem. Ugyanis a nagykövet ur értesülései szerint Rákóczi sírját már az 1849-iki emigránsok felbontották egy izben, — de az üres volt. Ezt a le-sújtó hírt terjesztették azután a Konstantinápolyban megfordult magyarok között az ottani osztrák diplomatai tagjai folyvást, következetesen; tanu reá pl. a néhány év mulva ott járt Vadnay Károly ismert írónk és orsz. képviselő, — ki velem szemben többször (még a mult évben is, a mikor még nem nyilatkozhaltam az alábbiakról), a mondott állítást, jóhiszeműleg, erősen vitatta.

A nagyköveti válaszirát olvastára, megvallom, magam is megdöbbenem. Mert ámbár nem hittem ama hírek valóságában, s ámbár jól tudtam, hogy Rákóczi holteste, a saját kivánságára, néhai édesanyja, a dicső Zrinyi Ilona hamvai mellé a galatai francia templom

⁴⁾ L. Századok, 1874-iki évf. 363 l.

ugy törték meg az álarcz érzéketlenségét az előtörő forró könnyek. — Ijeden oltotta el Lia a lámpát és bódult álomba merült.

Néhány nap előtt lett keresztényé. Fajt neki, hogy mostani vallását csak kötelességből tiszteli és nem igaz szíveből. Az a meggyőződése volt, hogy a nőnek legjobb, legerősebb támasza az, — a mivel ő nem birt: a hit.

Hőfehér bársony ruhája hosszú uszályban végződött; a myrtus koszoru virágai közt fehér gyöngyök fenylettek firtós hajában. Így lépett völegényével az oltár elé.

Nem látott és nem hallott semmit, csak egy gondolata volt: sohasem mondtam neki hogy szeretem; felesége lesz, mert azt hiszi, hogy kezem boldoggá teszi.

Friedhof Eduard ilyen szenvedély nélkülinek is szeretete Liát, ki mint egy gyermek, őszintén örült gazdag völegénye minden ajándékának.

Lia érzéketlen arccal ölelte meg anyját — és csókolta meg férjét s a kocsiba szállott, — mely az i n d ó h á z h o z v i t e őket.

A fővárosba akartak utazni, hogy ott töltsék házasságuk első heteit.

— Sohasem gondoltál arra, Eduard, — hogy tanulmányaidnak hasznát vedd és más pályára lépj?

— Nem, felelte Friedhof, kissé csodálkozva e kérdés fölött.

— Nem vagy nagyravágyó?

— Nem, felelte ismét. — Összes nagyravágyásom az, — hogy általd szeretve legyek; és te szeretsz? tette hozzá kérdőleg.

Lia kikerülte tekintetét.

— Szeretnelek boldoggá tenni, Eduard, felelte őszintén Azt hiszem, — hogy nincs is jobb ember náladnál.

sírboltjába helyzetett hivei által örök nyugodalomra, s innét val elviteléről tudomásunk nincs: mindazáltal nem tarthattam teljesen kizártnak, hogy a fejedelemnek Párisban élt ifjabb fia, György herceg, nem szállította-e talán utóbb atya hamvait nagy titokban Franciaországba, hogy ott neje Charlotte hercegnő mellé, avagy grosbois-i egykori kedves magányában temettesse el? Ily titkos elszállítás azonban csak a franciaia diplomatia segítségével történhetett; következéské, ha netalán csak ugyan megtörtént volna: a konstantinápolyi franciaia nagykövetség s esetleg a párisi külügyministerium levéltárában nyomának kell lenni! . . .

Azt üzentem tehát vissza Szlávy miniszterelnök urnak, hogy én Ludolf gróf kutatásai eredményének alaposágában g y a n a k s z o m, s látom: a z o n a z u t o n a l i g h a f o g n k c z é l h o z j u t n i . A sir állítólagos ürességéről előbb minden kétséget kizárólag meg kellene győződni; s ha az, — mit nem vélek — csak ugyan üres: akkor szép csendesen, de nem osztrák nagykövetségi hivatalnoknak, hanem szakértő és megbízható, magyar történetbuvárnak a konstantinápolyi franciaia nagykövetség archivumában kell tovább kutatni. — Ott majd nyomra lelünk, s ha valaha elvitték a hamvakat, meg fogják tudni: mikor s hová vitték? És ezen a nyomon föltalálhatjuk azokat, ha nem Török-, hát Franciaországban. Egyszersmind készségemet jelentem ki, hogy magamat rendelkezésére bocsátom, ha ő Excja ilyen bizalmas természetű nyomozásokat ohajtaná tételni.

De Szlávy kormányelnöksége kevéssel utóbb megszűnt és a dolog a miniszterelnökség részéről — tudtomra — csak ennyiben maradt. Én ugyan, mint magánember, nem mulasztottam el ezután sem megtenni, a mit szerény összeköttetéseimmel megtehettem. Nevezetesen, konstantinápolyi nagykövetté Ludolf helyére még az 1874-iki év tavaszán id. gróf Zichy Ferencz nevezetvén ki, ő Excja fiát és egyik attaché-ját, Ágost grófot (a későbbi fiu-mei kormányzó) a lehető legmelegebben föl-kértem a helyszíni kutatások folytatására, s ígéretet nyertem tőle erre nézve, valamint arra, hogy Rodostoba is el fog rándulni, Bercsényi és a többi bujdosók sírjai mily állapotban lételenek személyesen utánaendő.⁷⁾ Ugy látszik azonban, az ifju gróf, másnemű bokros teendői miatt minderről megfeledezett; legalább értesítést tőle nem kaptam s nyilvánosságra sem juttatott semmit.⁸⁾

Másik feladatomul tekintém, hogy kikü-tassam, a mennyire a távolból tehetem, a sir

⁷⁾ Századok, 1874-iki évf. a most id. h.

⁸⁾ Mert a Kutschera Hugó 1877-iki rodostói kirándulásáról a Pester Lloyd 1878-iki jul. 16. és 18-iki számaiban megjelent két tárczaközleményt alig vélem gr. Zichy Ágost ural valami kapcsolatba hozhatni. (L. e. közleményekről »Rodostó és a bujdosók sírjai« cz. munkám 17—18. II. — Budapest, 1889. Grill Károly könyvkereskedésében.)

— Miért tettet az imént azt a kérdést. Lia? Szeretnéd, ha férjednek független állása volna?

Azt gondoltam, hogy egy olyan műveltséggel és tehetséggel bíró férfi, mint te vagy, szükségét érzi annak, hogy a politikai kérdések vitatásában személyesen részt vegyen és magasabb körökben is befolyása legyen. — Magam sem tudom, — hogy jutott most ez eszembe.

Lia hátradólt a puha támlányra. Arca csaknem oly fehér volt, mint a bársony fölöt-tőjét díszítő fehér prém és a homlokára lehu-zott baret.

Ez Friedhofnak is feltűnt; ő szeretete az ilyen szépséget. — Ha a finom kék erek nem látszóttak volna h a l a n t é k a n, — azt lehetett volna hinni, — hogy talán vé-re sincs.

Lia a fővárosról kezdett beszélni, melyet már ismert. Milyen sok látogatást fognak tenni; színházba, hangversenyekbe és bálókba fognak járn. Gyorsan beszélt mindezekről és Eduard nyugodtan hallgatta, hogy mint adta elő a mulatságok programját.

Elmegyünk az országgyűlésre is, tette hozzá. Téged is érdekelni fog, ha jó szónokot hallasz.

Lia fénylő szemekkel tekintett férjére. — Talán már elérte szavaival a kívánt hatást?

Egy hét mulva már Friedhofnak eszébe sem jutott, hogy a felesége jött először arra a gondolatra, hogy ő országos dolgokban részt vegyen. Ellenállhatatlan vágy vonzotta a nyilvános szereplés felé.

Lia lépésről-lépésre haladt előre terve-zett utján. Elvesztett szerelmét pompával és mulatsággal akarta pótolni. Azt akarta, hogy férjének magas állása legyen; a főváros leg-előkelőbb körében akart élni, fenyves társaság-

állítólagos üres voltának valóságát avagy valótlanságát, s igaz-e, hogy azt az 1849-iki emigránsok — Ludolf gróf válaszirata szerint — egy izben fölnyitatták? vagy, ha nem, hát honnét eredhetett a hír, üres voltáról?

Hogy megbízható eredményt érjek el: természetesen magánuton, kéz alatt kelle nyomozódnom. E végből levelezésbe s egyuttal — odautazó ismerőseim révén — szóbeli érintkezésbe is bocsátkoztam Konstantinápolyban élő, még 1849-ben odaszakadt magyarokkal. Így sikerült azután a dolognak idők jártán a nyitásra jutnom. Az ottani campo grande-i keresztény ó temetőben a Rákóczi-korból két síremlék volt látható, — 1849-iki emigránsaink kegyeletének tárgyai. Az egyik a fejedelem udvari orvosáé, Langenthal dr. Langh Ambrusé, s egy másik, közvetlenül e mellett álló, de sokkal díszesebb: ékesen faragott, nagy fehérvány-sarcophag, czimerekkel, hanem felirat nélkül, — mivel az inscriptiót tartalmazott kö-fedél már rég eltűnt. Erről a czimeres (szereintem franciaia czimeres) és ritka díszű síremlékről az 1849-iki menekültek közül sokan — a galatai St.-Benoit templombeli valódi Rákóczi-sírról nem tudván, — tévesen azt tartották, hogy alatta maga a nagy fejedelem nyugoszik, hű doctora mellett. S ezért a sarcophag sarkából, párkányairól emlékül márványdarabkákat tördelegtek le, és kegyelettel őrizték, haza is küldözgettek belőlük.⁹⁾ Sőt néhány Konstantinápolyban elhunyt hazánkia ezen vélt Rákóczi-sír közelében kívánt eltemettni; (pl. Csernátoni Cseh Sándor.)

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Az állami tisztviselők helyzetének javítása. Az állami tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek javítására vonatkozó munkálat, felhivatalos jelentés szerint, most folyik a pénzügyminiszteriumban, ugy hogy az a különbözet, a mi a mostani illetmények és a benyújtott törvényjavaslat szerint tervezett magasabb javadalmazások között mutatkozik, az állami költségvetésnek a főrendiházban történendő letárgyalása után, illetve a költségvetési törvény élebeletése idején az illető miniszterek által folyóvá lesz tehető. Minden tisztviselő, a kit a törvényjavaslat szerint akár fizetésemelés, akár fokozatos előléptetés folytán, vagy pedig lakpénz czim-n többlet illetne meg, ezt a többletet, a mai ranghelye alapján, ideiglenes pótlék czimen kapja meg.

A honvédelmi miniszter szabadsága. Fejérvary Géza báró honvédelmi miniszter, gyógyfürdő használatá végett több heti szabadságra Franzensbadba utazott, ahonnan, a gyógymód befejeztével üdülés végett Gastenba megy. Távolléte alatt, amint ez már több izben történt, a honvédelmi miniszterium ügyeit Gromon Dezső államtitkár fogja vezetni, aki minden csütörtökön d. u. 1—2 óra között a miniszter helyett kihallgatást tart.

A mag ar történelem lelkes kedvelője, társulatunk alapító tagja, B a y Ilona urnő is kapott egy hazatérő emigránsról egynehány ily márványdarabkát, és nekem ajándékozta. Én jól tudtam ugyan, hogy nem Rákóczi síremlékének töredékei, — de azért híven őrizem ma is.

ban. Így talán könnyebb lesz az álarczot viselni, vidámak látszani és megemmisült remények sírján tánczolni.

Ugy történt minden, a hogy előre tervezte.

Gazdagsága és kereskedelmi összeköttetései által férje előkelőbb körökben is megfordult, hol csakhamar belevonták a politikába. — Nézetei és előadásai mindenkinek felkeltőtte érdeklődését, míg felesége mindenkit elbájtolt szeretetreméltósága által.

Mint a bolygó tűz, majd itt, majd ott jelent meg, szépségével és színtelen, díszes öltözeteivel — melyek nagy változatosságot és különös izlést mutattak felűnést kelte. Csakhamar a főváros első divathölgyévé lett. Lia tanulmányokkal is foglalkozott, — mert nem csak szép, — hanem szellemes is akart lenni. Friedhof észre sem vette, hogy ez az élet mennyire különbözött eredeti terveitől, — annyira igénybe volt véve az ideje. Feleségét csodálták és magasztalták s Friedhof Eduard sokkal hosszabb ideig szándékozott a fővárosban maradni, — mint azt előre tervezte volt.

— Még maradnunk kell, Eduard, mondta a fiatal asszony kéréleg, egy bazarban kell közreműködnöm, mint elarusító nő. Tudod, hogy Josephine hercegnő áll a ren-dezés élen; ez alkalommal fognak neki bemutatni, mire már régen vágyom. Aztán nagy álarczosbál lesz, s jótékony czéloból előképeket rendeznek, — melyben szinte részt kell vennem.

A miniszter tegnap mondta nekem, — hogy szeretné véleményedet hallani arról a kérdéstről, melyről holnap fognak határozni az országgyűlésen. A miniszterné soiréet fog adni, hol Liszt fog zongorázni, én pedig énekel és —

(Folyt. köv.)

Er
Vasárnap
püspöki
tartott.
A
püspök,
püspökök
kimentette
primás al
tott beszé

Dip

menyec
lyik most
gol és a
országna
gyarmata
kott a csit
zójának s
kényelmes
csukatta a
ügyben dip
kormányha

A

lapoknak
biában ké
kormány
király czi
sem képe
pedig má
zetesükt
kénytelene
az állapot
sürgöny
keltenek,
a trónra,
szerint a s
a Karagyori

Zsi

Pétervárról
egyértéte
kormányzó
a Moszkvái
kel foglalko

Thal

tének orsz
főváradatla
int-Benoit-
rencnek, a
Zrinyi Ilon
anyjának, M
József herce
gf. Bercsény
nának, a h
e nagy érde
nelmi Társul
olvasást tart
engedélyt a
közölhessük,
külömben is
helyi esemény
casásának ko
léte közölni
munk a ma
most is ked
ilyen tárgya
kell minden
tartoznak m
hogy Rákóczi
— melyek h
olyan kegye
István jobbj
ban több szá
mán ur irát
tos, hogy leh
olvasni!

A de

szól lapu
hittanhalg
lett látoga
ben a naz
időben tár
nem vette
s Z o v á n y
lők nélkül
ban pár é
nek lakói a
kony befo
fejét a naz
más városo
jött futkár
ma már ol
vonta mag
ságok figye
sükségesek
jedésének g
jesen egyet
ban, hogy
gondozással
tani s éppe
ros, hogy a
lák és ir
igy óvha
nebb rétege
befolyásától

Kato

István egyé
védeljüket,
két, a honvé
bizonytalan
békeidőben s

Értekezlet a hercegprímásnál. Vasárnap délután a hercegprímás palotájában püspöki értekezlet volt, amely 5 óratól 8 óráig tartott. Az értekezleten résztvett valamennyi püspök, Dulánszky, Firczak, Pável és Zala püspökök kivételével, akik távolmaradásukat kimintették. Az értekezlet tárgyat a hercegprímás által a főrendiház tegnapi ülésében tartott beszéd ismertetése képezte.

KÜLFÖLD.
Diplomáciai tárgyalások egy menyecske miatt. Finnyás kis ügyben folyik most a diplomáciai jegyzékváltás az angol és a francia kormány között. Franciaországnak az indiai Océánon valahol egy gyarmata van, melyen egy angol alattvaló is lakott a csinos feleségével. A gyarmat kormányzójának szemét szurt az asszony s hogy annál kényelmesebben elcsábíthassa, egyszerűen becsukatta a férjét. Az angol kormány most ezen ügyben diplomáciai jegyzéket intézett a francia kormányhoz, persze post festa.

A viszonyok Szerbiában. Párisi lapoknak Belgrádból azt sűrűnnyik, hogy Szerbiában kétségbeesett állapotok uralkodnak. A kormány oly pénzületi zavarokkal küzd, hogy a király czivilistájának eszedékes havi részleteit sem képes pontosan fizetni, a hivatalnokok pedig már három hónap óta nem kaptak meg fizetésüket. A tőkés magas kamat mellett kénytelenek uszorosoknál leszámítoztatni. Ezek az állapotok, mint a francia lapoknak küldött sűrűnnyik kiemeli, általános elégtelenséget keltenek, mely könnyen veszedelmessé válhatik a trónra, annyival inkább, mert köztudomás szerint a szkupstina tagjainak jó egy harmada a Karagyorgyevis dinasztia híve.

Zsidóüldözés Oroszországban. Pétervárról jelentik, hogy a belügyminiszter, egyetértésben Sergei nagyherceg, moszkvai fő-kormányzóval, rendeleti úton megtiltotta, hogy a Moszkvában tartózkodó zsidók zálogügyletekkel foglalkozzanak.

Ujdonságok.
Thaly Kálmán, városunk első kerületének orsz. gyűl. képviselője, a Rákóczi-korszak fűrészlátatlan buvára, megtalálta a galatái Szent-Benoit-egyház sírboltjában II-ik Rákóczi Ferencnek, a fejedelmetlen szabadsághősnek, továbbá Zrínyi Ilonának, a II-ik Rákóczi Ferenc és anyjának, Munkács vára hősi védőjének, Rákóczi József hercegnek, Rákóczi első szűltő fának és gf. Beresényi Miklósné szűl. gf. Csáky Krisztinának, a híres kurucz vezér nevének hamvait s e nagy érdemek fölfedezéséről a Magyar Történelmi Társulat május 15-iki ülésén hosszabb felolvasást tartott. Thaly Kálmán ur már régebben engedélyt adott nekünk arra, hogy e felolvasást közölhessük, úgy de május közepé óta lapunknak különben is szűk teret annyira igénybe vettek a helyi események, hogy a Thaly Kálmán ur felolvasásának közlését, melyet kivonatossan, megsonkítva közölni nem akartunk, el kellett halasztanunk a mai napig. Azt hisszük azonban, hogy most is kedvesen veendik ezt olvasni, mert az ilyen tárgyat szent kegyelettel és lelkesedéssel kell minden magyar embernek olvasni s halálal tartozniok mindannyian Thaly Kálmán urnak, hogy Rákóczi hamvait, e nemzeti ereklyéket — melyek ha hazra fognak szállítani, éppen olyan kegyeletlen fognak részeseülni, mint a Szent-István jobbjá — felkutatta. A felolvasáslapunkban több számmra fog terjedni, de a Thaly Kálmán ur irálva oly vonzó s a tárgy oly magasztos, hogy lehetetlen azt belső megindulás nélkül olvasni!

A debreczeni nazarénusokról szól lapunk mai vezércikke. Egy ifjú hittanhallgató leírja a nazarénusok közt tett látogatását és észleleteit. Debreczenben a nazarénus szekta csak a legújabb időkben támadt. Debreczen jőzán népe nem vette be eddig a nazarénus tanokat s Zoványi, a nazarénus próféta, követők nélkül halt meg. Halála után azonban pár évvel, a kertségeken, melyeknek lakói a templomok és iskolák játékos befolyását nélkülözik, felütötte a fejét a nazarénizmus, melynek tanait a más városokból hozzánk vendégszerelpelni jött futkározó atyafiak terjesztik. A baj ma már oly komoly jellegű, hogy méltán vonta magára az egyházi és világi hatóságok figyelmét is s sürgős intézkedések szükségesek, hogy a nazarénizmus terjedésének gátat lehessen vetni. Mi is teljesen egyetértünk a mai vezércikkkel abban, hogy nem üldözéssel, hanem lelki gondozással kell a nazarénizmust elfojtani s éppen azért tegye lehetővé a város, hogy a népesebb kertségeken iskolák és iskolák emelkedjenek, mert csak így óvhatjuk meg népünknek műveltebb rétegeit a nazarénusok kártékony befolyásától!

Katonai szabadságolás. Már ó István egyéves honvédönkéntes kaplart, ügyvédjelölt, jogakadémiank volt jeles növendékét, a honvédelmi miniszter saját kérelmére bizonytalan időre szabadságolta és minden békeidőben szolgálatlétal alól felmentette.

* Iparügy. A rendőrfőkapitányság a múlt hóban 15 egyénnel szolgálatot ki iparigazolványt. Ipar törvény ellenes cselekményért 17 egyént büntettek meg s 114 munkakönyvet adtak ki.

* A depr. női kereskedelmi tanfolyam záróvizsgálata. Folyó hó elsején és másodikon tartott meg a debreczeni női kereskedelmi tanfolyamon a szóbeli záróvizsgálat a vallás- és közoktatásügyi, valamint a kereskedelemügyi biztosok jelenlétében. Az egyház részéről, mely a kereskedelmi tanfolyamot fentartja — mint vizsgáló bizottság kiküldetett nagyt. Kiss Albert, nagyt. Némethy Lajos, tek. Csanak József és Szabó Kálmán urak. A szóbeli vizsgálatot megelőzőleg megtekintették az írásbeli dolgozatokat a kereskedelmi számtan, egyszerű és kéltős könyvvitelből és kereskedelmi levelezésből. A mit a vizsgáló bizottság ezen vizsgálat alkalmával látott és tapasztalt, az valóban meglepő volt. Ilyen eredményt még Debreczenben vizsgáló bizottság nem látott. Már az írásbeli vizsgálatnál kiütött, hogy oly szorgalom, oly buzgó odaadás a tanárok és tanítványok részéről a legmerészebb phantázia mellett sem volt képezhető. Bámulata ejtette magát a tanári kart is, amely pedig 8 hónapon át foglalkozott a tanítványokkal azon fényes eredménnyel, melyet bemutatni képes volt. 47 birnökendék közt 31 kapott jeles, 15 jó és elégséges bizonyítványt. Még feltűnőbb az eredmény, ha tisztán a gyakorlati tárgyakat, az írást, számtant és könyvvitelt tekintjük. Ezen tárgyakból több mint 40-en nyertek jeles osztályzatot. Egyik kimagasló része a vizsgálatnak volt az írás-kiallítás. A tanári szoba és egy elősoba összes falai a szebbnél-szebb részint gyakorlati, részint művészeti irásokkal meg fűzetekkel voltak tele rakva, úgy hogy a bámuló szemek nem tudtak elfordulni e látványtól. — A legszebb calligraphia volt ott kiállítva. A vizsga második napján vendég gyánant megisztelte az intézetet nagyságos Békessy főigazgató ur, a ki ép úgy volt meglepetve a tapasztalt eredmény fölött, mint az egész vizsgáló bizottság. Nem képezheljük, hogy az országban ennél szebb eredményt lehetne felmutatni. És hogy a magyar miniszterium erről meggyőződjk, nemcsak a vizsgálat eredménye, hanem a vizsgálati és egyéb írásbeli munkálatok lesznek felterjesztve és ennek alapján a nők részére az őket joggal megillető munkakör kéréti, melyet Dr. Király Ferenc képviselő ur, ki a kereskedelemügyi miniszter ur biztosa gyánant volt a vizsgálatra kiküldve, a helybeli kereskedelmi és iparkamara, valamint a kereskedői társulat részéről is szíves volt megígérni. Ennyi derék, szorgalmas női egy tanfolyamban vasszorgalommal és kitartással együtt működni latin, az valóban páratlan meglepetést szűlt. És ennek örömeiben elhatározta az egyház 2 kiküldöttje, hogy ezen tanfolyam allandósítását a presbyteriumnak ajánlani és töltik telhetőleg támogatni lojak. A záróvizsgáló bizonyítványok ma d. e. 10 órakor lettek kiosztva.

* Adózás. A lakosság június hóban áltami adók fejében összesen 13,257 frt 10 1/2 krt fizetett be. Befizettek továbbá hadmentességi díjban 330 frt 54 krt, idegen adóban 1012 frt 58 krt. Idegen illetékekben 156 frt 83 krt, iparkamarai költségben 4 frt 74 krt, járda adóban 26 frt 53 krt. közmunka váltáságban 27 frt 20 krt. utadoban 1101 frt 81 krt.

* A tiszántuli ev. ref. egyházkerület tanáregyesülete — mint Szatmárról távirtozók, vasárnap kezdte meg ott közgyűlést, melyre különböző gimnáziumokból és főiskolákból mintegy száz tanár jelent meg, különösen pedig erdélyiek nagyszámban. Géressy Kálmán elnök tartalmas megnyitó beszéde után Böszörményi polgármester üdvözölte a tanáregyesületet, mint a város vendégét, Farkas Antal pedig a ref. gimnázium tanárkara részéről mondott üdvözlő beszédet. Elek Lajos pénztári és titkári jelentését a közgyűlés tudomásul vette. Ezután a tanulságos felolvasások egész sora következett. Kulcsár Endre a külföldi és hazai tanügyi mozgalmait ismertette, dr. Öreg János a nemzeti nevelésről értekezett, Basy Gergely pedig a szatmári gimnázium történetét mutatta be. Délután két-órakor százötven teritékü közebed volt, — melyen Géressy Kálmán a királyra mondott felköszöntőt. Kivüle felköszöntőt mondtak még: Kiss Aron püspök, Farkas Antal, Tóth Sámuel főjegyző, Futó Mihály, Joó István, Borsos Benő igazgatók, Tabajdi és Gergely lelkeszek, Radacs György, Bör Károly, Lázár István, Kardos, Krüszey, Nagy Ferenc tanárok stb.

* A polgármester a Hortobágyon. A polgármester, ki Bészler tanácsnok és Király Gyula jegyző kíséretében vasárnap és hétfőn a Hortobágyra, illetőleg a város Ohat-Kocsi gazdaságára rándult ki, ma hazatért. A Hortobágyon igen jó állapotban találta a város méneseit, de az egyes magán emberek ménesei igen levannak nyüve. A szénakaszálás eredménye nem kielégítő. Megvizsgálta továbbá a városnak a Belső-Ohat és Telekegyházán felállított pusztai iskoláit is, — hol szintén mindenket rendben talált. — De különösen a Belső-Ohati iskolában, hol Czinczár tanít, mutatnak fel az iskolás gyerekek meglepően szép eredményeket.

* Kisújszállásról — tegnapi hírünk kiegészítésül — vettük a következő levelet: Kisújszállás, július 3. Debreczeni ref. főiskolánktól kezdve le egész Hódmező-Vásárhelyig, a nagy reformált területen nincs egyetlen

főgimnázium. E hiány okozta azt, hogy debreczeni főgimnáziumunkban párhuzamos osztályokat kellett felállítani, nagy áldozatával debreczeni egyházunknak és az egyházkerületnek. Most e hiány ki lesz pótolva. Kisújszálláson ugyanis egy 8 osztályú főgimnázium fog felállítani. Ez már nem csálaká kép, nem hiu remény. A tény ez. Mind tiszántuli egyházkerületünk, mind konventünk beleegyezett egyházunk azon kérésébe, hogy az államsegélyt igénybe vehesse. A miniszterium megajánlotta az évenkénti 10 ezer forint államsegélyt és ez egyházunknak hivatalos uton tudtára is adatott. Az egyház azonnal képviselői gyűlést tartott, de nem akarván az egyházra nagy terhet tenni, a gyűlés azt határozta, hogy a városi képviselő testületet kérje fel segélynyújtásra. A képviselői testülethez benyújtott egyházi kérésre s ennek fogatosíthatására városi képviselői gyűlés tartott június 30-án. A gyűlés 43 szavazattal 13 ellenében azt határozta, hogy a gimnázium felépítésére 100 ezer forintot ad. — Szép és nagyfontosságú ezen határozat. Életerős, valóságos buzgalom, reformált elveinkhez hű ragaszkodás jele ez. Magasztos példája ez a nevelés, tudomány előmozdítása szeretetének, egyházunk képviselőtestületének hazafias érület telmácsa. Valóban csodálásra méltó tette egy 11 ezer lelekből álló egyháznak! — Hol vagytok többi reformált egyházaink, főleg ti nagyobb népességűek és jóléteket örvendők, hogy ti is részesi lennétek ily intézet felállításának, segédkezet nyújtanátok a ti javatokra is felállított tanintézeteknek!? Valóban elfogulás nélkül mondhatni, hogy Kisújszálláson, e nagy központban Debreczen és Vásárhely közt létesítendő főgimnázium életkérdése e nagy reformált vidéknek. Most így áll a dolog. Ebből látható, hogy az építendő gimnáziumnak alajja le van téve, mint fog létesülni, felállítani, a közel jövő meg fogja mutatni. A remény szép és nagy. Adja a muzsák istene, hogy mihamarabb megnyiljanak a tudomány termel, ragyogó óltára legyen itt a mivéledés, nevelés, tudomány, vallásosság és nemes erkölcsnek! Virágoztek fel ez intézetünk, legyen büszkesége egyházunknak, felekezettünknek, — büszkesége, disze hazánkunk!

Keszli Hajdu Lajos.
* Történeti hangverseny. A ma este a Bika-szalloda dísztermében tartandó történeti hangversenyről tegnap »Tarcza«-rovatunkban emlékeztünk meg. Tegnapi közleményünkhöz még annyit teszünk hozzá, hogy a hangverseny, mely a közönség legszelebb körében fölkellette az érdeklődést, esti 8 és 1/2 órakor kezdődik s a helyárák következők: Páholy 6 frt, támlársszék 1-ső 3 sorban 2frt, a IV—VI sorban 1 frt 50 kr, a VII—IX sorban 1 frt, állóhely 50 kr, gyermek és katonajegy 30 kr. Amúsborsban előforduló gyönyörű kurucz dalok szövege a penztárnaru 10 krt kapható.

* Tüzöltő majális. A diószegi tüzöltők szombat es e majális rendeznek az egyleti felszerelések javára.

* Katonaszegélyezés. Városunk katonai létszáma az elmúlt hónapban összesen 2079 ember 401 ló volt. A lakosságnál elszállásolva 31 ember 2 ló volt. Átvonulás alkalmával beszállásoltak 1 főherceget, 2 tábornokot, 6 törzs, 6 főtisztet. — Elfogatott 8 alkalommal adtak.

* Árva segélyezés. Az alapítványi pénztárból tegnap 410 frtot adtak ki, segélykeppen, 54 árvának.

* Balatoni mese. Érdekes, hogy az özevgy trónörökösne fűredi látogatása idején micsoda hír keletkezett a balatonmelléki nép között. Azt beszélik most ott szájról-szájra, — hogy a leendő trónörökös, Ferenc Ferdinánd főherceg soká nem fog megházasodni, mert vár valakire. Ez a a valaki pedig nem más, mint — Erzsike főhercegezkisasszony, Stefánia főherceg kis leánya. Hét év múlva őt fogja feleségül venni a trónörökös, hogy ha már az anyjából nem lehetett, legalább belőle legyen magyar királyné.

* A rendőrségről. A rendőrség az elmúlt hónapban 111 egyént tartóztatott le, kik közül 8-at lopásért, 103-at pedig egyébb rendőri kihágásért tartóztatottak le.

* Toloncügy. A városból június hóban összesen 57 csavargót toloncizáltak el, magából a városból 15-öt.

A kínaiak tizenhat parancsolata.
»Souvenir Chinois« cizumel Coubert Leon francia író egy könyvet adott ki, melyben a Kinában tett nagyobb utazása alatt szerzett benyomásokat, tapasztalatokat és élményeket írja le. A töbök között felemliti, hogy a 17. századból Kang Chi császárnak egy »szent könyve« létezik, melyben 16 pontban össze vannak foglalva a kínai erkölcsök alapelvei. E törvényeket hónapokint kétszer egész Kinában nagy ünnepélyességgel olvassák fel. A pontok a következők:
Legyen őszinte gyermeki kegyeleted és a te testvéri szereteted, hogy társadalmi kötelességeidnek is eleget tethess.
Fűzzétek szorosra a rokoni kötelekeket, hogy példát szolgáltatassatok az egyetértésre.
Férjetekek meg békeségsben szomszédaitokkal, hogy pör ne támadjon közöttetek.
Apjátok a szederfát, hogy élelmet és ruházatot szerezetek magatoknak.
Legyetek rendesek és takarékosak, hogy vagozut gyűjtsétek.

Összes szabad időtöket tanulással töltsetek, hogy megismerkedjétek a tudományokkal. Vessetek meg minden más vallást; az igazhitű tanokat azonban annál többre becsüljétek.

Tanuljátok meg a törvényeket, hogy a tudatlanok és macacsok ellen megvédjétek magatokat.

Javítsátok erényeiteket.

Mindig csak arra törekedjétek hogy összes figyelmetek egy pontra irányuljon.

Tanítsátok a fiatalokat, hogy megakadályozzátok őket a gonosztettek elkövetésében.

Fojtsátok el a hazug rágalmakat, hogy az ártatlanságot megvédjétek.

Intsetek azokat, kik szökevényeket rejtenek el, nehogy ti is bűnrészesek legyetek.

Fizessétek pontosan az adótokat, nehogy a törvény kényszerítsen reája.

Szervekedjétek Pao-Chinben (Kína), hogy megvédjétek magatokat a rablótól és tolvajoktól.

Hagyjátok minden ellenségeskedést, hogy életeknek valami értéke legyen.

Ezekhez az erkölcsötelekhez számos magyarázatot fűztek a tudósok s ezeket is felolvassák. Érdekes, hogy az erkölcs-és tantételekben nem hiányzik az a közmondás: »Ember, fizesd meg adódat!« Bizonyosságul, hogy Kinában a civilizáció a lehető legnagyobb fokon áll.

TÖRVÉNYSZÉK
Kivégzett földbirtokos. Neissben kivégeztek egy Ludwig nevű dussgazdag földbirtokost. Ludwig szerelmi viszonyt folytatott a szobaleányával, egy gyönyörű szép leánnyal. De végre szabadulni akart tőle és mint hogy a leány szép szerével nem akarta megszakítani viszonyt, Ludwig meggyilkolta.

Különfélék.
Egy golyó, két élet. Rettenetes szerencsétlenség történt Székesházán, Temesmegyében. Kazinczy Ferencz vasuti őr le akarta löni veszettnek hitt kuttyját. Ez a művelet azonban annyira fölzagarta, hogy mikor kezében volt már a töltött puská s a kutyat kerülgette, megboltolt és elesett. Nésben felegyvere elsült s a golyó tizenhat éves Mari leánynak szívébe furdott. Ez még nem volt elég: a golyó a leány testén áthatolva, az őr másik leányának nyakába furdott s ezt is halálosan megsebezte. A halálra ítélt kutyanak pedig nem esett semmi baja.

Bátor királyné. Sarolta württembergi királyné minapi kikocsizása alkalmával, a kocsi hátsó tengelye eltört, a kocsi lebukott, a lovak elragadták a kocsi, a királyné terdelve a kocsiiban megállította a lovakat. Sértetlen mecsét.

Tömegecs mérgezés. Casertaból jelentik, hogy ott a vendéglőben 32 ember mérgezett bort ivott. A szerencsétlenek közül tizen meghaltak, tizen pedig élethálal közt vannak. Azt hiszik, hogy a szörnyű mérgezés büntény. A kocsmáros és több másokat elfogtak.

Összeesküvés Ravachol érdekében. A parisi rendőrség erősen hiszi, hogy összeesküvet fedezett fel, melynek tagjai Ravachol megmentését tűzték ki czéljukul. A terv állítólag az, hogy míg a kivégzésre előkészülnek, kilencz anarkista apró dinamitombakot fog a nép és a katonaság közzé hajgálni, a többi összeesküvő pedig revolverrel tör utat magának Ravacholig. A terv szép, még akkor is, ha nem igaz.

NYILT-TÉR.)
Köszönet nyilvánítás.
Felejtethetlen nőm temetését rendező »Kegeleto« új tulajdonosa Kernáts Gyula urnak a temetés rendezésben tanusított figyelme s pontos rendezéséért, valamint az előnyös ártért ezt uton is a legnagyobb meglegedésemel s köszönetemet nyilvánítom ki, és mint ilyekező szorgalmas kezdőt a n. é. közönség figyelmébe ajánlom
Kelt Debreczen, 1892. július hó 5.

Kursusny László
róm. kath. tanító.

A szűlei vak szeretet.

F. hó 3-án, azaz vasárnap, mint szegény iparos, késő estig dolgoztam. El voltam fáradva s nagyon jól esett volna a vacsora. De a feleségem, ki késő estig csatangolt valahol, nem gondoskodott vacsoráról s midőn elért megpirogattam, elment a szűleimhez s ott alaptalan vádakkal lepett föl ellenem. Feleségem szűlei átjöttek azután hozzám s apósom egyenesen torkon ragadott, az anyósom pedig összeszedett a háznál mindent s a feleségemet — esti 10 és 11 óra közt — haza költöztette. Így tett engem szalma-özvegygé a szűlei vak szeretet, noha inkább azt várhattam volna, hogy feleségemmel szemben, ki házi asszonyi tisztét elmulasztotta, a szűlök nekem adnak igazat!
Debreczen, 1892. jul. 5.

(288.) 1—1. **Baksai Lajos.**

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-tutca 1702. sz.)

Lakás berendezésekhez
szőnyeg, butorszövet,
FÜGGŐNY,
viaszos vászon
Parkett,
lynoleum (parafaszőnyeg),
nagy választékban
leszállított áron
Kunz József és Társa
cégnél DEBRECZENBEN, kistemplombazár,
(127.) 70.—

Szöllő gazdák
figyelmébe!
Peronospora ellen való
permetezéshez
AZURINT
feloldva üvegszámra
ugy **RÉZGÁLICZOT,**
jegeczes **SZÓDÁT**
igen jutányos árban ajánl

Rickl József Zelmos.
(3.) 44.

Férfi chifon ingek
a hírneves Schroll-féle chifonból
1 frt 90 kr, 2 frt 20 kr, 2 frt 60 kr
GALLÉROK,
k e z e l ő k,
NYAKKENDŐK,
harisnyák, keztyük.
Napernyők.
esernyők.
Kész mosó gyermek ruhácskák,
Brassói posztók,
TRICOT
Peruvien és Doskin.

SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.
(8.) 81.—

Valódi francia és angol szerszámok
minden Iparághoz és minden darab mellett jótállás,
Épület-vasalások és kátránytető-lemezek.
rúdvasak, lemezek, VASTARTÁLYOK,
legfinomabb öntött acélok és fémek.
Gazdasági-, kerti-, házi és konyhafelszerelések,
Kerti-lócsák és vas-butorok, árnyékszék-closettek és vízvezeteki kagylók.
AGYAG- és VAS-KÁLYHÁK, KONYHÁK,
Tizedes és egyensúly mérlegek
legjobb minőségben,
Peronospora szőlőpenészgomba **fecskendőgépek**
legjobb rendszer (részfűtőre is.)
Tűz- és betörés elleni **pénzszekrények,**
kirakat- és ajtó acél-redőnyök.
Legelősből beszerzési forrás.
(Képes árlap minden szakmára nézve ingyen és bérmentve.)
TÓTH GYULA
ELŐBB
TÓTH LAJOS és TÁRSA
(6.) **vasnagykereskedés** 47.—
DEBRECZEN, VÁROSHÁZÁBAN.

A MICHELIS 6-palánkái
Kenderátató- s kötélfontógyár-Részvénytársaság
(BÁCSMEGYE)
Szállít:
Hajtó köteleket,
Építéshez szükséges felhúzó-köteleket,
Hajó-köteleket,
Tutaj-köteleket, továbbá
Wood- és Mo. Cornick-féle gépek részére,
Kéveköttő-fonalat
a legjobb minőségű magyar és Manila kenderből.
Központ: **Ifj. Raichl Péter,**
Budapest, II. Halászfürdő u. 2. sz.
1-2.

Margit GYÓGYFORRÁS
MAGYAR SELTERS.
Borral használva a legegészségesebb ital.
Van szerencsénk teljes bizalommal tudatni, hogy Margit telepünkön a „Margit“ (Magyar Selters) gyógyviznek eddig is legújabb rendszerű kezelését újra tökéletesítettük. Gyógyvizünket új czimkével ellátott új alakú, az eddigieknél erősebb üvegekben, a viznek változatlanul maradását biztosító erős dugaszolással és ónkupak-elzárással hozzuk forgalomba, mely újításra szives figyelmét felhívjuk.
Dr. Karlovsky utóda
a Margit gyógyforrás igazgatója.
Orvosi bizonyítványok.
1892.
Dr. KORÁNYI FRIGYES,
kir. tanácsos, egyetemi tanár, a budapesti m. kir. tud. egyetem I. belgyógyászati kóroddájának igazgatója.
A Margit (Magyar Selters)-gyógyvizet sokszorosan használván, úgy magánygyógyászatomban mint a vezetésem alatt álló egyetemi kóroddán azt jó hatásúnak találtam: a nyákhártyák, főleg a gyomor és légutak nyákhártyáinak hurutos bántalmainál. A használatban levő egyéb vizektől, melynek a Seltersi, Radem, Vichy stb. különbözik e viz csekélyebb szabad szén-sav tartalmánál fogva, s azért oly esetekben, midőn vérzések lehetősége forog fenn vagy a vérkeringési szervek izgatásáról kell tartani, a szénsavdúsabb vizek fölött előnyvel bír.
Dr. KÉTY KÁROLY,
egyetemi tanár, a budapesti m. k. tud. egyetem II. belgyógyászati kóroddájának igazgatója
A „Margit“ (Magyar Selters)-gyógyforrás vizét, mely a tiszta szikéles ásványvizek sorába tartozik, részint magánygyógyászatomban, részint a vezetésem alatt álló egyetemi belgyógyászati kóroddán, hosszú idő óta használom, s azt a gyomor, belek, húgyhólyag, főleg pedig a légzőszervek hurutos bántalmainál legjobb eredménnyel alkalmaztam. E viz más hasonló vegyi összetételű vizek közt, mint a Seltersi, Gleichenbergi, Giesshüllbi stb. kisebb szabad-szén-sav tartalmánál fogva bir előnyvel.
Kizárólagos
főrektor: **ÉDESKUTY L.** cs. és kir. és szerb. kir. udv. ásványvíz-szállítónál
Budapesten, Erzsébet tér 8. sz.
Ugyiszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Női-ruhaszövetek, gyapju voileok,
mosó voileok, batist, zephir, atlas-satin,
vásznak, kész fehérneműek,
szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők
SZABÓ LAJOS FIAI
CZÉGNÉL.
Leszállított árú az egész idény alatt.
(171) 53.—